

Jeesuksen uusperhe Ystäväkirje 3/2000

Kodin, isänmaan ja uskonnon tyrannia

Daniel Nylund

Katso tuoreempia kirjoituksiani; [Teoblogi](#)

Seuraan pääasiassa **Markuksen** kuvausta Jeesuksen kriittisimmästä vaiheesta suhteessa perheeseensä.

”Jeesus palasi sitten kotiin, ja kansaa kerääntyi taas niin paljon, etteivät hän ja opetuslapset edes päässeet syömään. Kun Jeesuksen omaiset kuulivat kaikesta tästä, he lähtivät sinne ottaakseen hänet huostaansa, sillä he luulivat, että hän oli poissa tolaltaan.”¹

Mitä enemmän jotkut tungeksivat Jeesuksen luona, sitä enemmän toiset alkoivat asettaa hänet kyseenalaiseksi. Jeesuksen omaiset haistoivat yleisestä ilmapiiristä vaaran merkit. He alkoivat pitää Jeesusta hulluna, kun hän ei paremmin ymmärtänyt suojella itseään vaikeuksilta. Sitä paitsi hän oli alkanut puhua aika levottomia juttuja itsestään ja Jumalasta. Hänen henkinen tasapainonsa ei selvästikään ollut kunnossa, mikä siihen aikaan antoi aiheita epäillä hänen mahdollisesti joutuneen pahojen henkien riivaamaksi.

Huoli tästä tietenkin vain lisääntyi, kun omaiset kuulivat fariseusten samansuuntaisista syytöksistä.² Jos kansan uskonnolliset auktoriteetit esittävät noin rankkoja syytteitä, niin täytyyhän pojassa jotain syytä olla. Ja vaikka ei olisikaan, niin parasta kuitenkin olisi roudata hänet vähäksi aikaa kotiin jäähtymään, ettei joutuisi vielä suurempiin ongelmiin.

Hän oli ylittänyt rajansa, eikä nähtävästi enää tajunnut mihin oikeasti *kuului*. Siksi hänet piti palauttaa takaisin oikeaan paikkaansa ja asemaansa. Olihan hän sentään vasta kolmekymppinen nuori kokematon mies. Teologiselta koulutukseltaankin hän oli täysin amatööri, koska ei ollut opiskellut lakia kenenkään tunnetun rabbin johdolla. Jeesushan oli vain tyhmä maalaispoika, kaukana oppineisuuden pääkaupungista. Mutta nyt hän on saanut puheillaan ja teoillaan Jerusalemin oppineetkin huolestuneiksi. Eikö hän ollenkaan ymmärtänyt asemaansa? Eikö hän ollenkaan ymmärtänyt mihin hän *kuului*?

”Jeesuksen äiti ja veljet olivat saapuneet paikalle. He jäivät ulos seisomaan, ja lähettivät hakemaan häntä. Hänen ympärillään istui paljon ihmisiä, ja hänelle tuotiin sana: » Äitisi ja veljesi ovat tuolla ulkona ja kysyvät sinua.”³

”Hänen ympärillään” istuvat ihmiset eivät uskoneet fariseusten vakavia syytöksiä Jeesuksen demonisuudesta, vaan halusivat kuulla enemmän siitä *”Jumalan valtakunnasta”*, josta Jeesus oli aikaisemmin vain lyhyesti maininnut.

Jeesuksen nuorempi veli **Jaakob**, joka vasta ylösnousemuksen jälkeen uskoi veljeensä, tiedettiin myöhemmin lain hyvin tuntevaksi mieheksi. Siksi on syytä uskoa, että Jeesuksen perhe oli farisealaismielinen. Ehkä Jerusalemin johtajat olivat pyytäneet Jeesuksen äitiä vetoamaan perhevelvollisuuksiin saadakseen Jeesuksen pois näyttämöltä. Ei mikään velvoita esikoista niin vahvasti kuin kuolleen isän tekemä puoluevalinta. Jeesus ei kuitenkaan sitoutunut siihen. Hän oli löytänyt jotain *”kotia, uskontoa ja isänmaata”* suurempaa. Hän ei enää kuulunut vain yhteen rajattuun ihmisryhmään.

¹ Mark 3:20, 21.

² Mark 3:22-30.

³ Mark 3:31,32

Tilanne oli kuitenkin sosiaalisesti erittäin kiusallinen. Äidin ja veljien kutsua ei vaivihkaa kuiskattu hänelle yleisöltä salaa. Kaikki kuulivat perheeltä välitetyn kutsun. Jokainen tiesi kuinka syvästi velvoittava se oli. Siihen aikaan ei tarvinnut toivottaa perhearvoista. Ne olivat itsestään selvästi ja pyhästi velvoittavia. Leskiäidin tahto, nuorempien veljien säästyksellä kilpaili jopa keisarin vallan kanssa.

Tämä oli Jeesukselle esitetty julkinen haaste: Ymmärtäisikö hän todella, mihin hän *kuului* ja mihin se häntä velvoittaisi?

*“Mutta Jeesus vastasi heille: » Kuka on äitini? Ketkä ovat veljiäni?» Hän katsoi ihmisiin, joita istui joka puolella hänen ympärillään, ja sanoi: » Tässä ovat minun äitini ja veljeni. Se, joka tekee Jumalan tahdon, on minun veljeni ja sisareni ja äitini.”*⁴

Jeesus ei vain kieltäytynyt julkisesta kutsusta tai vaatimuksesta palata kotiin. Epäsuorasti hän kielsi koko perheen omistusoikeuden itseensä. Kieltämättä suoraan perhettään, hän kuitenkin määrittää olennaisen perheensä täysin uudella tavalla.

Teksti ei kerro mitään Jeesuksen äidin ja veljien reaktioista. Epäilemättä joku välitti heille Jeesuksen kommentin talon ulkopuolelle. Voin kuvitella heidän kokeneen tilanteen pöyristyttävän julkeana loukkauksena ja sosiaalisesti nöyryyttävänä torjuntana. Miten äidin esikoinen ja sisarusten isovelji kehtaa noin avoimesti mitätöidä pyhät verisiteensä ja siihen kuuluvat velvoitteensa?

Luukas lisää samaan episodiin väkijoukosta erottuvan naisen, joka ehkä loukkaantuneena Jeesuksen tavasta tunnustaa kenen tahansa naisen äidikseen sanoi:

*“Autuas se kohtu, joka on sinua kantanut! Autuaat ne rinnat, joita sinä olet imenyt!”*⁵

Huonosti piilotettu äidillisyyteen vetoava syyllisyysmanipulaatio ei mennyt perille. Se ei kuitenkaan provosoinut Jeesusta käyttämään mitään äitiyttä väheksyvää kieltä. Päinvastoin. Samalla kun hän kunnioittavasti alleviivaa naisen sanoja, hän hienovaraisesti ja epäsuorasti siirtää puheen äidin rintojen imemisestä Jumalan tahdon etsimiseen ja vertaa niitä keskenään:

*“Niin, autuaita ovat kaikki, jotka kuulevat Jumalan sanan ja noudattavat sitä.”*⁶

Jeesus vertaa uhrautuvaa ja rakastavaa äitiä uhrautuvaan ja rakastavaan Jumalaan, joka myös imettää ihmislasta. Äidin anti on omalla tavallaan lojaalisuuteen haastavaa, mutta ei edellytä hänen tahtonsa seuraamista kaikessa.

Juise Leskisen mukaan mies luopuu satavuotiaana ”*vastarinnastaan*” (tai ”*vasta rinnastaan*”). Jeesus luopui äidin rinnasta jo kolmikymmisenä. Mutta hän ei silti asettautunut vastarintaan, vaan laajensi rintamalinjaa häkellyttävän epämääräiseksi.

Väkivallaton etsiminen

Jeesus puhui yllättävän intiimisti ja arvostavasti satunnaisista kuulijoistaan. Eihän tämä porukka ollut vielä tehnyt yhtään mitään ”*Jumalan sanan*” noudattamisen eteen. He olivat vain uteliaita ja oppimishaluisia ihmisiä, jotka puuduttivat takapuoltaan hikisen ahtaissa tiloissa. Ilmeisesti he olivat Jeesuksen puheissa haistaneet jotain uskottavan tuntuista, ja halusivat tietää siitä lisää. Heitä voisi korkeintaan kutsua taivaallisen Isän tahdon *etsijöiksi*, eikä *tekijöiksi*. Vai?

Myöhempänä historioitsijana, Matteuksellakin näyttää olleen suuria vaikeuksia sulattaa näin suurelle yleisölle annettua huikean myönteistä palautetta. Ehkä hän siksi kertoo vain Jeesuksen opetuslasten olleen yleisönä.⁷ Epäilemättä he olivatkin osana yleisöä. Markus, evankelistaista ensimmäinen historian kirjoittaja, ei kuitenkaan tee mitään tarkoitushakuisia rajauksia, vaan sulkee

4 Mark 3:33-35.

5 Luuk. 11:27.

6 Luuk 11:28.

7 Matt 12:49.

Jeesuksen palautteen piiriin koko epämääräisen porukan. Hän ei edes mainitse opetuslapsia. Tässä versiossa kukaan ei tiedä kuka on *in* ja kuka on *out*. Pääsylippujen myynti alkoi vasta myöhemmin.

Miksi Jeesus puhui niin intiimein ja ainakin näennäisesti yliarvioivin sanoin ympärilleen kokoontuneista etsijöistä?

Minä uskon, että siihen oli erityisen tärkeä syy.

Etsijät, avoimella ja haparoivalla mielellä taapertajat ovat yleensä vähemmän taipuvaisia turvautumaan väkivaltaan kuin ne, jotka ovat täysin vakuuttuneita lopullisesta löydöstään.

“*Jumalan tahdon*” löytäjät ja “*lopullisen ilmoituksen*” ymmärtäjät, ovat juuri niitä, joista usein tulee vahvojen linnoitusten rakentajia, “*väkevistä väkevimpiä talon ryöstäjiä*”⁸, vihollisalueiden valloittajia ja ristiretkiläisiä. He tietävät tarkan rajan *meidän* ja *heidän* välillä. He ymmärtävät kuka on *in*, ja kuka on *out*. Heidän tehtävänsä on hengellisesti imperialistinen, oman valtakunnan linnoittamien ja vieraan valtakunnan valloittaminen.

Etsijällä ei ole omaa valtakuntaa puolustettavanaan, eikä syytä miksi valloittaa toisten maata. Hän on valmis kyseenalaistamaan oman talonsa itsestään selvyiksi ja avoin tutustumaan uusiin alueisiin. Pyhän epävarmuuden keskellä ja suuren tuntemattoman edessä, hän kokee itsensä liian vallattomaksi käyttääkseen fyysistä, henkistä tai hengellistä väkivaltaa. Hän voi kyllä puhua uskostaan, ja toimia sen mukaisesti, mutta avoimuus edelleen jatkuvalla etsinnällä estää häntä asennoitumasta uskoonsa varmana ja lopullisena tietona. Hänen uskomisensa ja luottamisensa ei vielä ole muuttunut tietämiseksi. Hänellä ei ole lopullista löytöä, jonka ympärille pitää rakentaa dogmaattisia barrikaadeja. Hänellä ei vielä ole sitä lopullista varmuutta, jonka pohjalta lähteä valloittamaan maailmaa.

Etsijä elää turvatonta ja vaarallista elämää erilaisten valtakuntien välisessä ei-kenkään-maassa, usein hyvin vihamielisten löytäjien ympäröimänä. Silti hänen ei tarvitse elää elämäänsä toinen käsi varmuuden vuoksi miekan kahvassa kiinni. Hänellä ei ole mitään puolustettavanaan eikä mitään syytä hyökätä. Hänellä on vain dialogille avoin sydän ja yhteydelle avoin syli.

Uskon että Jeesus tietoisesti halusi alleviivata tämän tilan pyhyttä juuri sen *väkivallattomuuden* tähden. Ehkä hän juuri siksi kutsui näitä etsijöitä Jumalan tahdon tekijöiksi. He lähestyivät toisiaan yhtä väkivallattomasti kuin Jumala on lähettänyt meitä.

Väkivallaton itsenäistyminen

Kieltäytyessään perheensä kutsusta Jeesus antaa esimerkin “*talosta joka riitaantuu itsensä kanssa*”. Esimerkki kuitenkin kumoo edellisessä vertauksessa ironisoimansa kansanuskon, jonka mukaan sellainen talo ei muka voi pysyä pystyssä.⁹ Jeesuksen ja hänen perheenjäsentensä myöhempi historia opettaa, että perhekonfliktin ei tarvitse olle väkivaltainen, eikä sitä tarvitse ratkaista uhraamalla ketään. Silloin Saatana ei pääse ajamaan ulos Saatanaa (väkivaltaan ei tarvitse vastata väkivallalla), vaan yksilöiden eriytyminen ja myöhempi sovinnon tekeminen käy mahdolliseksi.

Jeesukselle tämä episodi merkitsi lopullista irtaantumista kotinsa arvomaailman imitoimisesta. Tästä lähtien hän ei enää kuulunut mihinkään selkeästi määritettyyn ryhmään. Hänen uudessa perheessään ei ollut numeroitua jäsenluetteloa. Poissulkevuus, tietää aina kuinka monta jää sisälle. Sisäänsulkevuus asenteena on autuaan tietämätön ja välinpitämätön jäsenkirjoista ja siitä kuka jää ulkopuolelle.

Jeesuksen itsenäistyminen perheestään ei ollut pois sulkeva, Hänen ei tarvinnut käyttää siihen minkäänlaista fyysistä tai verbaalista väkivaltaa. Hän vain “*katsoi ihmisiin, joita istui joka puolella*

8 Matt. 12:29.

9 Käsittelen tätä vaikeaselkoista vertausta kirjassani tarkemmin.

hänen ympärillään, ja sanoi: 'Tässä ovat minun äitini ja veljeni. Se, joka tekee Jumalan tahdon, on minun veljeni ja sisareni ja äitini.'

Hän sijoitti kaiken energiansa ”kyllä” sanomiseen. Vaikka selkeä ”ei” oli läsnä, hän ei painottanut valintansa kielteistä puolta ollenkaan. Vaikka hänen perheensä ehkä koki itsensä kielletyksi ja mitätöidyksi, Jeesus ei itse asiassa kieltänyt ketään eikä mitään. Hän vain myönsi kaikki Jumalan tahdon etsijät todelliseksi perheekseen. Näin tehdessään hän piti sylinsä auki myös luonnolliselle perheelleen.

Minusta tämä on todella kaunis ja (väki)vallaton tapa tunnustaa itsenäisyytensä ja riippuvuutensa samanaikaisesti. Sanoutuessaan irti kodin uskonnon ja isänmaan diktatuurista, hän julistaa perheekseen porukan joka ei vielä ole tehneet sitä, mutta etsinnässään elää ei-kenenkäänmaalla.

Väkivallaton uusperhe

Vaikka hän on juuri kieltäytynyt alistumasta verisiteilleen ja tunnustautunut osaksi paljon isompaa perhettä, hän ei senkään keskellä julistaudu kenestäkään riippumattomaksi, autonomiseksi guruksi. Puhuessaan heistä veljinä, sisarina ja äiteinä, hän puhuu ihmisenä, joka edelleen tarvitsee perheenomaista yhteyttä, vaikka se toteutuisikin vain hetkittäin ja tilapäisesti, toisilleen vieraiden muukalaisten kesken.

Tarvitsevuus ei ole riippuvuutta.

Vaikka hän tunnusti inhimillisen tarvitsevuutensa muista ihmisistä, hän pysyi riippuvaisena ainoastaan taivaallisesta Isästään (Siksi hän ei kutsunut ketään näistä ihmisistä isäkseen). Vaikka hänen uusikin perheensä kriittisenä hetkenä hylkäsi hänet, koska kukaan ei uskaltanut seisoa uhrin puolella, hän itse pysyi riippuvaisena vain siitä minkä oli ymmärtänyt Isänsä tahdoksi. Hän mieluummin antautui ihmisen väkivallalle (hyväksymättä sitä) kuin käytti väkivaltaa ihmistä vastaan.

Vaikka hän Jumalan tahdon etsinnässä ja tekemisessä oli epäilemättä paljon muita edellä, hän ei käyttänyt sitä eriarvoisuuden mittarina. Hän tunnustautui täysin samantarvoiseksi perheenjäseneksi etsintänsä alkutaipaleella olevien kanssa.

Tässä hetkessä on esiaavistus siitä Jumalan valtakunnasta, perheestä ja seurakunnasta, joka ei perustu keskinäiseen vertailuun, kilpaluun, kateuteen, poissulkevuuteen ja väkivaltaan.

Nämä ihmiset eivät ole vielä sitoutuneet Jeesukseen. He eivät ole organisoituneet ja perustaneet uutta yhdistystä jäsenvaatimuksineen. He ovat vain hetkeksi kansanjoukosta eriytyneitä etsijöitä, jotka ehkä tuntevat toisensa naapureina tai saman kylän asukkaina, mutta istuvat nyt ensimmäistä kertaa nokikkain uuden ja tuntemattoman edessä. He ovat vanhojen itsestäänselvyyksien sumusta tulleet ja siihen jälleen palaavia.

Silti he ovat osallisia aivan uudeltaisesta väkivallattomasta prosessista, jonka Jeesus on käynnistänyt kaikkien väkivaltaan perustuvien valtakuntien keskelle ja sisälle. Se ei ole vielä myrkyttynyt ihmisen taipumuksesta organisoida kaikki löydöt selkeästi määritettyihin rakenteisiin, jotka käyttävät eri muotoista väkivaltaa ylläpitääkseen poissulkevuuden varaan rakennettua identiteettiään.

Tässä hetkessä, jossa he kohtaavat Jeesuksen tunnistavan ja tunnustavan katseen ja toistensa läsnäolon, on jotain siitä uuden väkivallattoman valtakunnan pyhydestä, jota ei voi organisoida pilaamatta jotain sen ylimaallisesta perheenomaisuudesta.

A Hengellinen orpokoti

Mainitsemassani vappuhaastattelussa kuvasin Ystävyiden Majataloa hengellisenä orpokotina. Meille itsellemme ja monille täällä käyville, se on juuri sitä.

Ihmiset jotka ovat menettäneet selkeän ryhmäkuuluvuuden hylkäämisen kautta, tai luopuneet siitä itsenäistymisen kautta, tulevat tänne kokemaan tilapäistä etsijöiden perheyhteyttä muiden vastaavanlaisten ihmisten kanssa. Emme me halua houkuttaa heitä mihinkään uuteen turvasyliin, johon voisivat kuulua. Emme halua tarjoutua paikaksi, joka lopullisesti poistaa tai ratkaisee orpouden tunteen. Siinä mielessä orpokoti on väärä sana.

Ystävyiden Majatalo näyttää olevan monille jonkinlainen etäkoti, etsijöiden perheenomainen kohtaamispaikka, josta taas lähdetään maailman sumuihin vaeltamaan. Totuudellinen kohtaaminen vain antaa uskoa ja toivoa siihen, että näkymätön ja arjessa usein todentumaton perheyhteys on salaperäisessä muodossa kuitenkin olemassa niillekin, jotka eivät koe sitä selkeän ja järjestäytyneen jäsenyyden kautta. Heillä ei ole pysyvää hengellistä kotisoitetta missään ja silti heidän kotinsa voi olla missä tahansa ihmiset kohtaavat hengessä ja totuudessa. Mitä useamman ihmisen kanssa he uskaltavat totuudelliseen vuorovaikutukseen, sitä suurempi perhe heillä on. Samalla he kuitenkin tietävät yhä vähemmän siitä, kuka on sisällä ja kuka on ulkona.

Vaikka orpoudessa on jotain sellaista jolle Railin kanssa haluamme jopa olla uskollisia, emme kuitenkaan halua ihannoida sitä sitoutuneen kuulumisen kustannuksella. On ihanaa nähdä täällä myös ihmisiä, jotka ovat vahvasti sitoutuneet omaan hengelliseen ryhmäänsä ja ovat kiitollisia mahdollisuudestaan kasvaa siinä. Onnellisessa tapauksessa he ovat vapaita hakemaan omalle kasvulleen virikkeitä ja eväitä mistä tahansa muusta ryhmästä tai vaikkapa Ystävyiden Majatalosta.

Kaikki eivät kuitenkaan ole tällaista siunausta löytäneet ja joidenkin kokemus ryhmään tai seurakuntaan kuulumisesta on niin täynnä traumaattisia muistoja, että tilapäinen perheyhteyden maisteleminen on enintään mihin he toistaiseksi uskaltavat.

Toisilla ei taas ole minkäänlaista kokemusta seurakuntayhteydestä ja kokevat kynnyksen sinnepäin aivan liian korkeaksi. Heille voimme tarjota harjoittelumahdollisuuden. He voivat kokeilla miten voi antaa yhteyteen myymättä itseään, miten uskaltaa kuulua tekemättä väkivaltaa sydämelleen. Monet ovat kauttamme rohkaistuneet liittymään yhteisöön, joka on tiiviimpi ja selkeämpi kuin omamme.

Me kuulumme perheeseen joka huomenna on olemassa vain salaperäisessä ja näkymättömässä muodossa. Me saamme siunauksemme väkivallattomista kohtaamisen hetkistä ihmisten kanssa, jotka huomenna palaavat omien perheittensä joukkoon, taikka jatkavat yksinäistä erämaavaellustaan.

Hänen palveluksessaan: Daniel Nylund.